

Dopisi.

Položaj ptujskih trgovskih nastavljenecv.

Vsem uradnikom se je vsled še vedno naraščajoče draginje draginjska doklada precej povišala, s katerim bi mogli stanovsko primerno izhajati. Kje pa so trgovski nastavljeneci, od katerih se v največ slučajih zahtevajo tudi zmožnosti kakor od uradnika, ki pa morajo vsled malega plačila v badi živeti, medtem ko draginja potrebnih stvari vedno raste. V marcu tega leta od trgovskega gremija dovoljene minimalne plače nikakor ne zadostujejo za današnje življenje, vsled česar so trgovski nastavljeneci primorani že prihodnje dni predložiti trgovskemu gremiju zopet nove zahteve ter upajo, da bodo trgovci tudi takrat uvideli položaj trgovskih nastavljenecv. Živila in razne druge potrebščine so se od zadnjega poviška plače za 50 do 100% podražile. Če je trgovcu mogoče razne neupravičene davke v blago vkalkulirati, mu bo tudi mogoče par odstotkov za svoje sotrudnike vračunati. Nedeljski počitek se je ptujskim trgovskim nastavljenecem čisto krivično odvzel ter jim zato popoldan pondeljka pustil prost. Ta naredba se skoro pri nobenem trgovcu ne drži ter se čutijo radi tega nastavljeneci nasproti svojim tovarišem v Mariboru, Celju in Ljubljani prikrajšani, kar upravičeno nezadovoljnost povzroča. Tudi se trgovine čisto različno odpirajo ter bi bila dolžnost oblasti, da za enakost in točnost odpiranja trgovin skrbi. Mislimo tudi, da bi bilo mogoče, da se v zimskem času, to je od 1. oktobra do 30. aprila ob nedeljah trgovine zaprto držijo namesto prostega popoldne pondeljka, sicer bi bili primorani se obrniti na vlado, da izda naredbo, da bodo namesto nedelje, pondeljek popoldan trgovine zaprte. Lez obojestranskim zaupanjem uvidjevanjem in popustljivostjo se lahko povoljno delo doseže, sicer se pa razmerje med delodajalci in delojemalci vedno bolj poostri, kar ne bi k dobremu peljalo. Tudi glasovi zadovoljnih nastavljenecv pri blizajočih se volitvah bodejo dobro rabljivi.

Vinska trgatev, katero smo priredili v prid vojnim invalidom, vdovam in sirotam dne 2. oktobra t. l. v Društvenem domu v Ptuj, se je pohvalno obnesla, čisti dobiček je 2900 K. Zategadelj izrekamo najiskrenejšo hvalo gosp. Djeločeviću kot pokrovitelju ter vsem tistim, ki so v to svrhu bodisi v denarju ali v blagu prispevali, tako tudi vsem sodelovalcem in sodolovalkam, kakor tudi vsem udeležencem. Obenem si dovolimo povabiti p. t. občinstvo na vse prihodnje prireditve, katere bodo v prid voj. inv. prirejene. Poverjeniški odbor sploš. org. voj. invalidov.

Dijaška kuhinja v Ptuj. Občni zbor te kuhinje se je vršil v sredo 13. oktobra. Iz tajnikovega poročila posnemamo, da je preteklo šolsko leto dobivalo obed po 35 dijakov. Nekteri so med letom odšli. Vzdrževanje Dijaške kuhinje je zahtevalo dosti denarja. Porabilo se je za to 17.978 K. Odbor je bil izprva v veliki zadregi, odkod dobiti toliko vsoto. Ali naklonjenosti oblasti in požrtvovalnosti posameznikov se imamo zahvaliti, da se je nabrala potrebna vsota. S priznanjem in hvaležnostjo so se imenovali oni mnogobrojni dobrotniki, ki pomagajo vzdrževati kuhinjo in lajšati bedo učeče se mladine. Naj bi ostali tudi zanaprej naklonjeni društvu. Dosedanji odbor se je izvolil tudi za to šolsko leto. V njem so: odvetnik dr. Fr. Jurtela, predsednik, prof. Anton Kolarič, tajnik, prof. dr. Jos. Komljanec, blagajnik, Fr. Toplak, predsednikov namestnik, odvetnika dr. Tone Gosak in dr. Tomaž Horvat, odbornika.

Koncert. V pondeljek, dne 18. oktobra t. m. ob 20. uri se vrši v dvorani društvenega doma v Ptuj, že naznanjeni koncert godalnega kvarteta Zika s sledečim sporedom: 1. J. Haydn, Godalni kvartet D moll. 2. Rimsky Korsakov, A. Liadov, A. Borodine in A. Glazonov Godalni kvartet B dur na thema B la f. 3. E. Grieg, godalni kvartet G mol. Predprodaja vstopnic v pondeljek 18. t. m.

med 13. in 14. uro v Narodnem domu. Pričakujemo obilen obisk. Opozarjamo, da se bodo vrata dvorane med posameznimi točkami zaprte in je ta čas vstop zabranjen.

Naklonitve ustavljene. Ministrstvo financ je odredilo z odlokom Dr. Br. 90-068 z dne 9. julija 1920, da je ustaviti izplačilo naklonitev po zakonu z dne 29. marca 1918, drž. zakonik št. 119. Ker predvideva nova „Uredba o začasni pomoči invalidom, vdovam in sirotam“, ki izide v kratkem, državno pomoč (pokojnino, preskrbo), tudi nekaterim osebam, ki po dosedanem zakonu niso imele te pravice, naj vložijo pri pristojnem občinskem uradu prošnjo za odmere pokojnine vse one osebe, ki jim bo sedaj ustavljena naklonitev in so mnenja, da imajo pravico do državne preskrbe. Po 1. juliju 1920 izplačane naklonitve bodo odtegnjene prilikom odmere in izplačevanja novih preskrbnin. Občinski uradi vpošljejo zbrane prošnje poverjeništvu za socialno skrb deželne vlade za Slovenijo (invalidski oddelk) v Ljubljani. Istočasno je sporočilo ministrstvo za finance, da se ukinejo glasom odloka Dr. Br. 69742 tega ministrstva podpore za družine mobiliziranih in ujetih vojakov po zakonu z dne 27. julija 1917, drž. zakonik št. 313. Družine onih vojnih ujetnikov, ki se še niso vrnili, naj vložijo istotako prošnjo za odmero in nakazanje preskrbnine.

Politične vesti.

Mala antanta — peterozveza. Romunski državniki delajo na to, da bi se iz male antante razvila petero-zveza (Romunija, Grška, Češkoslovaška, Jugoslavija in Poljska). Ta zveza bi segala od Baltičkega do Sredozemskega morja. Avstrija in Madžarska bi bili sprejeti v zvezo šele tedaj, ko bi izpolnili mirovne pogoje. Nova peterozveza bi gledala na to, da se mirovne pogodbe natančno izpolnijo. Ustanoviti pa bi se morala ta zveza še preje, preden bi se Nemčija in Rusija zopet okrepili. V odkritosrčnost romunskih načrtov ne moremo prav verovati, ker sta baš prejšnji teden rumunski in italijanski ministrski predsednik v Rimu prisegala večno zvestobo med Italijani in Romuni.

Razno.

Na kmetijski šoli v Št. Juriju pri Celju se je pojavil legar, vsled česar so odpovedani šesttedenski poučni tečajji za učiteljice.

Zanikerna carinarna. V Celju sta stala na kolodvoru dva vlaka soli iz Nemčije že nad teden dni (morda stojita še danes tam!) ter čakala na zacarinjenje, dasi bi se bilo to lahko zgodilo v nekaj minutah. Med tem se je nabralo stojnine že nad pol milijona kron. Kdo bo plačal? Kmet in delavec!

Bivši cesar Karel se pogaja v Švici z odposlanci madžarske narodne obrambe, ki mu prigovarjajo, naj pride na Madžarsko, da zasede prestol. Ker pa bi se moral Karel zavezati, da brez privoljenja madžarskega parlamenta ne sprejme nobene druge krone, zato je odgovoril, da se ne odreče svojim cesarskim in kraljevim pravicam na ozemlju bivše avstro-ogrske monarhije. Baje je tudi papež odločno na Karlovi strani ter je z njim v stalni zvezi. To nam marsikaj pojasnuje glede domačih razmer.

Manipulacija s slabo pšenico in moko. Ljubljanski veletržec Ivan Knez je spomladi naročil v Srbiji 235.000 kg z grahorjem in drugim smetjem pomešane pšenice, jo dal zmleti in jo prodajal manjšim trgovcem in pekarnam. Sedaj je bil obsojen zaradi tega na 10 tednov zapora in 1000 K globe. Obsojenih je bilo nadalje tudi več trgovcev in pekarnarjev na 1 do 3 tedne zapora in na primerne globo.

Izvoz petroleja iz Rumunske je prost. **Potovanje v Bosno in Hercegovino** je brez policijskega dovoljenja zabranjeno.

oktobra, kaže isti rezultat kakor l. 1917. Dobrota pa bo odvisna od kisline. Ta se bo pokazala po pretoku. Do danes je sigurno samo to, da bo letošnji vinski pridelek prekosil onega iz l. 1918 in 1919. Ravno letos se pogreša pomanjkanje strokovnih vinskih preizkušelj, ali v slučaju, da so se izvršile na naših vinorejskih šolah in kemičnih preizkuševališčih, obelodanjenje istih ob pravem času.

Italijanski vinski trg. Bratva v Italiji je srednja, kvaliteta povsod dobra, gradacija višja nego lani. Prve kupčije so se sklenile po 12—13 lir za stopnjo sladkorja, kmalu pa so cene poskočile na 15—17 lir. Kakor poroča „Giornale vinicolo italiano“ je dognala uradna statistika, da se bo v Italiji pridelalo 64 milijon q grozdja. Ker se 2 milijona centov porabi za direktni konzum, bo to grozdje dalo približno 42 milijon hl vina. (1 q = 68 l.) — Ta račun pa se je sestavil začetkom avgusta in je zato previsok. Bratva se je izkazala precej manjše kvantitete.

Vinska letina na Francoskem bo dala letos okoli 5 mil. hl manj ko lansko leto.

Volilno gibanje.

Iz Vurberga. Mogel sem biti priča zelo velike komedije. Samostojneži so napravili shod, na katerem sta govorila gosp. Simonič in Dobnik. Prišli so tudi trije radovedni, dobro podučeni klerikalci, kateri so hoteli imeti svojo besedo. Samostojneži so tudi radi pustili besedo klerikalnemu govorniku Rašlu. H koncu je svetohlinški potegnili rožnivenec iz žepa, češ delajmo za vero. Govornik Simonič je pa ravno pokazal rožni venec in se izjavil, da mi delamo za kršansko vero in zraven tega še za naše življeje. Navzoče ljudstvo je začelo klicati in vpiti „Živela Samostojna!“ Klerikalni nastavljeneci so morali enoglasno potegniti.

Poziv slovenskih kmetov. Načelstvo Samostojne kmetijske stranke je poslalo vodstvom demokratske in klerikalne stranke poziv, v katerem izjavlja, da ne želi volilnega boja med strankami in ne boja med kmeti in meščani. Stoji na načelu: kmetijski mandati, kolikor jih pripade kmetom po številu kmečkenga prebivalstva, gredo kmetom, ki si bodo izbrali kandidate iz svoje srede, na meščansko prebivalstvo pa odpadejo na Štajerskem 4, na Kranjskem 2 mandata (izven Ljubljane.) Zato predlaga SKS, naj dobi kmet splošne, meščanstvo pa inteligenčne mandate. Predlaga obema drugima slovenskima strankama, naj se tekom 8 dni izjavita, če se hočeta na tej podlagi z SKS pogajati. — Poziv je vsekakor zanimiv političen dokument in se nanj še povrnemo.

Volitve so tu. Pride v spovednico kmet, ki je pred svetovno vojsko bil najzanesljivejši pristaš Koroškeve stranke. Spoveduje se in ko konča, pravi župnik:

„Ali drugega nič?“

„Nič več ne vem!“

„Ali res ne?“

„Res ne!“

„Kaj pa pohujšanje? Ali pohujšanja ni v hiši?“

„Pohujšanje? V moji hiši? Res ne vem, častiti gospod!“

„Kaj pa „Nova Doba“ in „Domovina?“ To so vendar brezverski listi! Ali to nemara ni pohujšanje?“

„Vedno vse prečitam v obeh listih, pa nič ne najdem proti veri!“

„Jaz pravim: „To sta brezverska lista in dokler sta v hiši, ne dam odveze!“

„Jo pa sami obdržite! Pa ne bom več prišel sem! Bom pa raje drugič šel v gostilno in spil liter vina!“

In kmet je odšel ter se ni več vrnil. Nisem vpraševal, ali je ta slučaj župnika spametoval ali ne. Brezdvomno pa nam to dokazuje, da je naše ljudstvo danes drugo, nego je bilo pred vojsko.